

В. П. Горбатенко

Онтологія права

ОНТОЛОГІЯ ПРАВА – вчення про буття права у суспільстві, функціонування правових феноменів у безперервній динаміці змін, з яких складається правова реальність. У контексті О. п. пізнання сущого означає, що право (за твердженням І. Канта та неокантіанців) не може впливати з одних лише зовн. обставин об'єктив. характеру. Воно несе в собі також важливі риси людської суб'єктивності. Онтол. підвалинами правової реальності виступають: постійне взаємопроникнення буття і небуття, взаємодія формального і абстрактного, розуму та інстинктів, ін. протилеж. начал правового розвитку; функціонування права як відмін. від закону явища (на думку рим. правознавця Юлія Павла, «не з правила виводять право, а з існуючого права має бути створене правило»); наявність соц.-правових суперечностей, що виникають у процесі людської життєдіяльності. В О. п. правові явища (правова норма, правове відношення, правова свідомість та ін.) – це різні форми вияву одного й того ж принципу права; за В. Нерсесянцем – «рівноцінні модуси (способи втілення та існування) однієї сутності права». О. п. відображає функціонування і структуру соц.-правових процесів, конкрет. форми їхньої реалізації у різних комбінаціях людської діяльності. У сучас. розумінні О. п. вибудовується через узагальнення сусп. досвіду, усвідомлення людьми всієї багатоманітності повсякден. практики та її систематизації. О. п. формує сукуп. образ соц.-правового буття і в цій своїй функції здатна слугувати системою орієнтирів для здорового глузду, основою правового світогляду.

Рекомендована література

1. Шаповал В. М. До аналізу онтологічних підвалин права // Вісн. Університету внутр. справ. Х., 1998. Вип. 3–4;
2. Невельська-Гордєєва О. П. Онтологія і логіка нормативного простору // Пробл. законності. 1999. № 38;
3. Мадіссон В. Онтологія приватного права // ПрУ. 2001. № 1;
4. Бандура О. О. Онтологія права як складова філософії права (деякі міркування) // Філософ. та метод. пробл. права. 2016. № 2.

Бібліографічний опис:

Онтологія права / В. П. Горбатенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-75475>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).